

ותירין השיטמ"ק די"ל דאברהם אבינו חשב שהם ב"נ ואינם מצווים באיסור זה ע"כ.

★ ★

והרי"ג אלגזי זצ"ל (כאן) הביא הדברים והקשה: תינח למ"ד דחידוש ההיתר הוא דמעיקרא הוא דם, ואנן קיי"ל כרבנן דב"נ מותרין בדם מה"ת, שפיר אין ראי' מאברהם אבינו, אבל לטעם השני דס"ד לאסור חלב משום אבר מן החי, הרי שפיר מצי למילף מאאע"ה, דאם יש בחלב משום אבמה"ח איך עבר אברהם על לפ"ע, הא באמה"ח גם בני נח מצווין.

ופיר"ש שם כוונת התוס', דהש"ס בעי למייתי ראי' לשני הטעמים דהוי ס"ד לאסור, הן מצד איסור דם, והן לטעם אבמה"ח, ומקרא דאאע"ה ליכא למילף דמותר אך מטעם אבמה"ח, דלטעם איסור דם מה"ת, דקיי"ל כרבנן דב"נ מותר בו אין ראי' דלישראל מותר חלב, לכן לא הביאו מקרא דאברהם. וחזר הרי"ט אלגזי זצ"ל והקשה איך אפ"ל דש"ס מהדר לאשכוחי היתר לחלב מטעם איסור דם, א"כ איך רצה למילף לה מדאסר רחמנא בב"ח, והרי בב"ח לא אסרה תורה אלא דרך בישול, וקיי"ל דם שבישלו אינו עובר עליו, א"כ מנלן דחלב שלא בישלה דמותר ואין בה משום איסור דם ע"ש.

★ ★

וכתב בספר אמרי כהן להגר"מ וורשוואק זצ"ל (פר' משפטים אות ל'): ובדברי תוס' חיצוניים אלו אשכחנא פירוואק לקושית זקיני התוי"ט ז"ל (בפ"ז דשביעית) שהקשה להסוברים דאיסור סחורה דאורייתא היא, מה דחו בגמ' דאין ראי' דחלב מותר מקרא דעשרת תריצי חלב שהביא דוד אל המחנה, דלמא לסחורה הביאם, והרי אם אסור באכילה אסור גם לסחורה, ע"כ קושיתו.

ולפי דברי התוס' דמשום איסור אבמה"ח ידעינן דמותר מאאע"ה, והש"ס מהדר למצוא היתר גם משום איסור דם, ניחא שפיר, די"ל דאסור באכילה משום דם מהן החי, ולסחורה הא דם גופא מותר כדאיתא בפסחים (כב.). מדאיתקש למים, ועפת"ש יו"ד (סי' קי"ז סק"א) ע"כ.

★ ★

בספר מרפסין איגרא (פר' וירא) הביא כמה תירווצים על קושית השיטמ"ק הנ"ל:

מקודם, עיי"ש. ורק כיון דהטעם משום מי איכא מידי וכו', ממילא לא הותר אף לעכו"ם קודם מתן תורה רק חלב טהור דשרי לישראל, אבל חלב טמא דאסור לישראל, על כל פנים משום טמא, שפיר אסור לעכו"ם משום אבר מן החי, וכמו שכתבו התוס' בחולין (לג. ד"ה אחד) דבבבן נח נוהג אבר מן החי בטמאין, ולא שייך מי איכא מידי, כיון דלישראל אסור משום טמאה עיי"ש עכ"ד.

★ ★

בספר נחלת צבי על יו"ד (סי' פ"א) מביא משו"ת חינוך בית יהודה שדן בענין פרה שיצא ממנה דם עם החלב דהחמאה שיעשה מזה החלב ימכור לנכרי והקשה בנחלת צבי על זה מבכורות (ו' ע"ב) דאי לאו דגלי קרא ה' חלב אסור משום אבר מן החי, וא"כ בענין זה דיש דם בחלב, דלא התירה תורה, הוי כאבר מן החי ואסור למכור לנכרי. ותירץ הנחלת צבי דבאיסור דם לא שייך בבבן נח איסור אבר מן החי כמ"ש הרמב"ם פ"ט ממלכים ה"י ע"כ.

★ ★

והביא בשו"ת חבלים בנעימים (ח"ב סי' י"ט ס"ק ד') שחכ"א הקשה על הנחלת צבי, דמהא גופא דקיי"ל דדם מן החי מותר לבני נח אף שגם כן יוצא מן החי, מוכח דגם חלב שרי לב"נ. וכתב עליו בחבלים בנעימים: אינני מודה בזה, דאף דקיי"ל כן בדם, מ"מ אמרי בכורות (ו' ע"ב) דס"ד לאסור חלב משום אבמה"ח, ומסיק דחידוש הוא, וקשה מה חידושו מאי שנא מדם דל"ש ב' איסור אבמה"ח, וע"כ דשאני דם שאינו אלא כנוס ועומד בפני עצמו, מש"ה אין בו איסור אבר מן החי, משא"כ חלב שהוא נתהווה מהאברים (ועי' רש"י שבת צ"ה ע"א ד"ה מפרק) ע"כ.

★ ★

בגמ': חלב דבהמה טהורה מנלן דשרי וכו'.

השיטה מקובצת (כאן) מביא בשם תוס' חיצוניות שהקשה: וא"ת אמאי לא ילפינן ממש"כ לגבי אברהם אבינו והמלאכים שבאו להתארח אצלו: "ויקח חמאה וחלב...ויתן לפניהם...ויאכלו", והרי אף בני נח נצטוו על אבר מן החי, ואם בכל זאת נתן אברהם לאורחיו חלב, אף שהיה סבור שהם בני אדם, על כרחך נמצאת למד שחלב מותר, אף שהוא בא מכח אבר מן החי?